

[Holger Eriksen.]

ændringer i den kommunale inddeling følge op af ændringer i valgkredsinddelingen. De fleste af de ændringer i valgkredsene, der er foreslået, har ændringer i den kommunale inddeling som baggrund, bortset fra tilfældet i Odense amt, hvor man ved en fejltagelse ændrede de to Odensekredse; men den fejltagelse bliver nu redresseret.

Endvidere bliver det fastslået, at en vælger ikke kan være stiller for mere end ét parti. En sådan bestemmelse skulle i almindelighed være overflødig, idet man normalt må gå ud fra, at en stiller helt og fuldt går ind for sin kandidat. Det har imidlertid vist sig, at det ikke i alle tilfælde er rigtigt. En af socialdemokratiets pionerer har fortalt mig, at da han første gang var opstillet som folketingskandidat, spurgte han en mand i en bestemt kommune, om denne ville være stiller for ham. Manden svarede beredvilligt ja. Men på valgdagen fik min hjemmelsmand ikke en eneste stemme i den pågældende kommune. Da han talte med stilleren om dette mærkelige forhold, svarede denne: nå, du tænker på, at jeg ikke har stemt på dig; det skal du ikke være forbavset over; jeg har altid stemt radikalt, og det vil jeg fortsætte med; men jeg syntes, det var en skam, at du ikke kunne finde en stiller i kommunen, og så syntes jeg godt, jeg kunne gøre dig den tjeneste at skrive under. Da det har vist sig, at andre ræsonnerer på samme måde, har det været nødvendigt med ændringen, hvilket dog ikke hindrer, at en stiller stadig kan stemme på andre partier end det, han anbefaler, jfr. f. eks. det stemmetal, som hr. Galster opnåede i Holstebro-kredsen.

Den væsentligste ændring er den, der vedrører de syges adgang til at afgive stemme. Lige så sikkert, som det er, at sommer følger vinter, lige så givet er det, at der efter hvert valg kommer beklagelser over, at de syge ikke har haft adgang til at stemme, og der er heller ingen tvivl om, at det for enkelte er en følelsesmæssig belastning, at de således unddrages det, som de anser for en menneskeret. Imod dette synspunkt kan imidlertid anføres tungtvejende argumenter, som bl. a. er kommet til udtryk igennem udtalelser fra lægeautoriteterne. Og med hensyn til fundamentet for et demokratisk valg, nemlig

den ubetingede hemmelighed af, hvorledes enhver har stemt, da anfører man, at tilladelse til at lade alle syge afgive stemme vil stå i et misforhold dertil. Det må indrømmes, at det foreliggende forslag ikke på noget punkt krænker valghemmeligheden. Spørgsmålet er derefter, hvad lægerne vil sige, og i anden omgang, om det virkelig er muligt, når man har givet den første indrømmelse, så at blive stående dér. Skal de, der befinder sig på offentligt sygehus eller helbredelsesanstalt, have ret til at stemme, er det svært at sige nej til de patienter, der befinder sig på private klinikker eller sygehjem eller er sengeliggende i hjemmet. Men hvis de sidste skal med, er valghemmeligheden borte; der er ingen, der kan kontrollere, at en sådan vælger ikke har solgt sin stemme, og at køberne ikke har påset, at handelen blev opfyldt. Hvis man ikke forlanger lægeattest — og det er formodentlig udelukket — vil også en rask, der ønsker at sælge sin stemme, kunne betjene sig af disse regler under påberåbelse af at være syg.

Jeg ved ikke, hvordan det vil gå med denne del af lovforslaget, men hvis det ikke skulle blive gennemført, vil jeg imidlertid henstille, at man udvider bestemmelsen om de bortrejstes adgang til at afgive stemme således, at den kommer til at omfatte ikke blot dem, der forventer at være bortrejst på valgdagen, men også sådanne, som forventer at være indlagt på et hospital på valgdagen, selv om dette hospital er beliggende i valgkredsen. I sådanne tilfælde vil stemmen nemlig være afgivet under behørig kontrol, og uden at der sker noget med hensyn til stemmeafgivningshemmeligheden.

I øvrigt kan der være grund til at pege på andre ændringer, som måske ville være ønskelige. Jeg skal nævne bestemmelsen om, at valget for købstædernes, Københavns og forstadskommunernes vedkommende ikke må slutte før kl. 21, medens man tillader, at afstemningen slutter kl. 20 i de egentlige landkommuner. Jeg skal indrømme, at der engang har været et grundlag for en sådan bestemmelse; man har frygtet for, at folk ikke kunne nå at komme til afstemningsstedet, når de skulle være færdige med deres arbejde, og nå at komme hjem for at blive vasket og for at spise, og derfor var man bange for at slutte ved